

ZEEUWSE OUD-COMMANDO'S BIJ INDIËHERDENKING IN TERNEUZEN

31 augustus 2018

Al enige jaren zijn de Zeeuwse oud-commando's een welkome gast bij de herdenking van de 35 gesneuvelde Zeeuws-Vlaamse militairen in de Nederlands-Indonesische oorlog. Ook dit jaar verwelkomde de 'Stichting Oost-Indië Monument Zeeuwsch-Vlaanderen' op vrijdag 31 augustus, naast vele andere gasten, een vijftal leden van de Commandovereniging Zeeland.

De Goede Herderkerk was wegens verbouwing niet beschikbaar voor de ontvangst en het eerste gedeelte van de herdenking, maar de leden van de Stichting lieten zich hierdoor niet uit het veld slaan. Zij hebben zich ingespannen om het de gasten zo gerieflijk mogelijk te maken in de grote tenten met zitplaatsen voor alle aanwezigen. Een beetje geluk daarbij was het mooie, rustige zomerweer.

In zijn welkomstwoord maakt de voorzitter van de Stichting, de heer drs. E-J van de Kerkhove, bekend dat na uitgebreid onderzoek binnenkort aan de lijst met gevallen op het monument de naam van korporaal Paulusse uit Terneuzen wordt toegevoegd, waarmee het aantal gesneuvelde Zeeuws-Vlaamse Indiëstrijders op 36 man komt te staan.

Nadat de kaars is ontstoken door Maaike Maas, leerlinge van het Lodewijk College in Terneuzen, leest de heer W. van der Meer, voorzitter van COM (Contact Oud Mariniers) het gedicht 'De Oorlogsveteraan' voor, waarna het Blazersensemble onder leiding van dirigent Hans den Doelder het Largo van Vivaldi te gehore brengt.

Het is gebruikelijk dat de drie Zeeuws-Vlaamse burgemeesters bij toerbeurt het woord voeren tijdens deze herdenking. Ditmaal is het de beurt aan burgemeester Jan Lonink van de gemeente Terneuzen. Het is opvallend dat aan toespraken bij herdenkingen die te maken hebben met de strijd in voormalig Indonesië en Nieuw-Guinea te merken is dat in Nederland de laatste jaren een discussie gaande is over de gebeurtenissen in 'De Oost'. Ook burgemeester

Lonink snijdt dit onderwerp aan. Citaat: "We moeten de gebeurtenissen wel in het perspectief van die tijd plaatsen. Het was een moeilijke en verwarrende tijd. Overal in de wereld klonk de roep om onafhankelijkheid." Op deze strijd om onafhankelijkheid was Nederland in geen enkel opzicht voorbereid. De Nederlandse soldaten werden naar Indië gestuurd om voor Volk en Vaderland te vechten, om voor rust en orde te zorgen, zegt de burgemeester." Vragen kon je niet stellen, je had te doen wat je gezegd werd."

Lonink onderkent ook de blijvende gevolgen van deze oorlog op gewone mensen die hun leven na terugkeer in Nederland weer oppakten. De repatriëring van KNIL-soldaten, waaronder veel Molukkers die hun hele leven in het Nederlandse leger hadden gezeten, ontwortelde velen uit het land waar zij geboren waren.

Het Blazersensemble weet ieder jaar de aanwezigen te ontroeren met een muziekstuk waarin de 'geest' van het oude Indië doorklinkt. Dit keer is gekozen voor een eenvoudig Maleisliedje 'Rambut Itam Matanja Galak', waarvan het motiefje met lichte, ijl klinkende tonen steeds terug komt en juist daardoor, en niet alleen bij de veteranen, een gevoel van weemoed oproept. Eigenlijk is het een liefdesliedje, maar het kan ook 'vertaald' worden naar de liefde voor Indië.

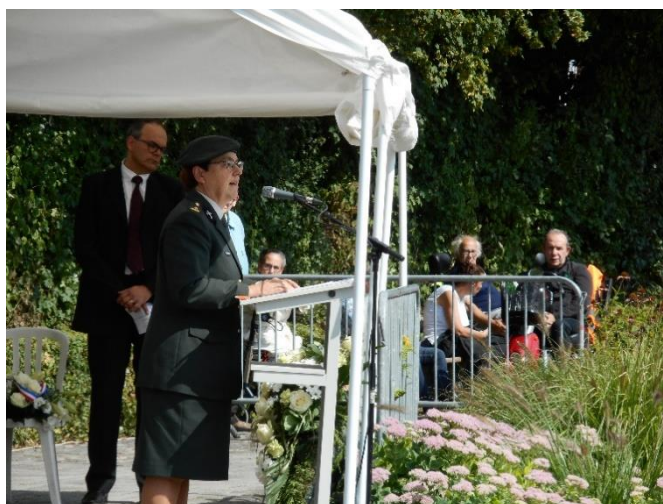
Ieder jaar weet de organisatie jongeren enthousiast te maken voor deelname aan deze altijd sfeervolle herdenking. Traditioneel is het een onderdeel van de plichtigheid om voor het 'persoonlijke verhaal' een naam te kiezen uit de lijst van gevallen. Dit jaar leest Maaïke Maas, leerlinge VWO-5 van het 'Lodewijk College' in Terneuzen, het persoonlijke verhaal voor van Adriaan (Adri) de Jonge uit Hoek. Een goed uitgediept en aansprekend levensverhaal van de 23-jarige Adri, gesneuveld in Semarang op 3 februari 1947 tijdens de voorbereiding voor wat later de eerste Politionele actie zou gaan heten.

Rinus Leijs, voorzitter van de 'Vereniging Nederlands-Nieuw-Guinea Militairen 1945-1962', vraagt zich in zijn toespraak ook af hoe het de veteranen verging nadat zij zich hebben ingepast in de Nederlandse samenleving. Volgens Leijs zijn zij sterk bezig met de vraag naar de zin van wat zij hebben meegemaakt. Hiermee hangt ook de waardering voor het eigen handelen, de verwerking van de vele gebeurtenissen tijdens de uitzending en het verdriet om gesneuvelde kameraden samen. "Hoe kunnen zij zichzelf in de ogen kijken en hoe ervaren zij dat anderen naar hen kijken", vraagt hij zich af." Voor onze Indiëveteranen en hun familie zijn de laatste tijd deze vragen opeens heel actueel geworden. Zolang ná de feiten zijn ze plotseling aan een ware storm van onderzoeken, meningen en oordelen komen bloot te staan. En het is nog niet afgelopen, een alomvattend eindoordeel van overheid en samenleving laat nog op zich wachten."

Een oordeel achteraf over feiten uit een ver verleden gaat veelal voorbij aan de eigen beleving van de betrokken militairen. "Laten wij als naasten van onze Indiëveteranen en als samenleving beseffen hoezeer zij op het scherp van de snede keuzes hebben moeten maken, zonder het houvast van de veilige en herkenbare samenleving 'thuis'."

Majoor L. van den Broek, aalmoezenier Regio Zuid, tracht zich in te leven in de gevoelens van de veteranen, ook in de tegenwoordige lichten, die met hun ervaringen en soms trauma's terugkomen van missies. "Hoe vergaat het de veteranen als zij zich weer in moeten passen in het normale leven", is steeds voor haar de vraag.

Het ceremoniële gedeelte begint met het voorlezen van de namen door leerlingen van het Lodewijk College Gwen Dürselen en Thomas van Os, tegelijkertijd worden de

bloemen bij het monument gelegd door Rebecca Leunis en Esmee van Campenhuis. Het hoornsignaal 'geeft acht' leidt een minuut stilte in, afgesloten met het blazen van de 'Last Post'. Vervolgens wordt het Wilhelmus gespeeld door het Blazersensemble. Anders dan gebruikelijk bij herdenkingen, volgt nu pas het hijsen van de vlag. De ceremonie wordt uitgevoerd door Peter Jansen en Johnny Geilliet. De burgemeesters van Terneuzen en Hulst leggen als eerste van de vele bloemenhuldes een krans bij het monument.

Het bloemstuk namens de gezamenlijke Zeeuwse verenigingen van veteranen en oud-militairen wordt dit jaar gelegd door T. van de Guchte, J. Kauters en R. van der Peijl.

Na het uitspreken van een gebed door aalmoezenier Van den Broek wordt de herdenking afgesloten met het spelen en zingen van het Zeeuws-Vlaamse volkslied en een defilé langs het monument. De nazit in Zorgcentrum Bachten Dieke is als vanouds gezellig.

ELLIE DE JONGE